

Fővárosi Ítéltábla
4.Kf.27.085/2012/3. szám

A Fővárosi Ítéltábla a Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek, a jogtanácsos által képviselt **Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa** (1088 Budapest, Reviczky utca 5.) alperes ellen műsorszolgáltatási ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2012. évi február hó 23. napján kelt 20.K.31.908/2011/12. számú végzésével kijavított Fővárosi Bíróság 2011. évi október hó 13. napján kelt 20.K.31.908/2011/8. számú ítélete ellen a felperes által 9. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - az adóhatóság külön felhívására - 367 850 (azaz háromszázhatvanhétézer-nyolcszázötven) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az alperes a 316/2011. (III. 2.) számú határozatában megállapította, hogy a felperes a-án 22 óra 19 perctől sugárzott „.....” című műsorszámmal egy alkalommal megsértette a Rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény (a továbbiakban: Rttv.) kiskorúakra vonatkozó rendelkezését, továbbá a műsorszám előzeteseinek 2009. augusztus 1. és 6. között 24 alkalommal 05.00 és 21.00 óra között történő közzétételével megsértette az Rttv. műsorelőzetesek sugárzására vonatkozó rendelkezését. A törvénysértések miatt az alperesi hatóság a felperest

összesen 4.598.095 forint kötbér megfizetésére kötelezte.

A felperes keresettel élt és elsődlegesen az alperes határozatának hatályon kívül helyezését és a jogkövetkezmény alóli mentesítését, másodlagosan a határozat hatályon kívül helyezését és az alperes új eljárásra kötelezését kérte. Harmadlagos kérelme a szankció megváltoztatására irányult. Előadta, hogy a vizsgált műsorszám tartalmát előzetesen kielemezte, és ezt követően az Rttv. szerinti II. kategóriába sorolta, azaz megtekintését 12 éven aluliaknak nagykorú felügyelete mellett ajánlotta. Álláspontja szerint a 12 és 16 év közötti korosztály már rendelkezik olyan médiatapasztalattal és olvasottsággal, amely segítségével e vámpírsorozat vitatott epizódjának valóságra vonatkoztathatóságát csekélynek ítélje meg. Vitatta azt az alperesi érvelést, mely szerint a műsorszám több olyan jelenetet tartalmazott, illetve számos felnőtt témát dolgozott fel, amelyek az ajánlott korosztály érzelmi és értelmi képességeit meghaladták. Utalása szerint a műsorszámban direkt módon nem kerül bemutatásra sem erőszak, sem hidegvérrel végrehajtott gyilkosság, továbbá az erőszak nem kap olyan hangsúlyt az alkotáson belül, ami meghaladná a II. kategória követelményeit. Álláspontja szerint a műsorszám nem merítette ki a III. kategória ismérveit, a közétett képsorok nem voltak alkalmasak a kiskorúak személyiségfejlődésének hátrányos befolyásolására. Kifogásolta, hogy a tényállás nem került kellőképpen tisztázásra, továbbá az alperes nem tett eleget indokolási kötelezettségének a szankció alkalmazását illetően.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. Osztotta azt az alperesi megállapítást, mely szerint a vizsgált műsorszám több olyan elemet is tartalmazott, amely a II. kategóriához tartozó nézőközönség egészséges fejlődésére káros hatást gyakorolhatott. Az alperesi határozat e vonatkozásban azon jeleneteket emelte ki, amelyben a nevű szereplőt egy karóval átszúrják, majd haláltusája látható, valamint az a jelenet, amikor egy másik szereplő nyakába próbált beleharapni. Mivel a műsorszámnak több olyan jelenete is volt, amely a II. korhatár-kategóriát meghaladta, álláspontja szerint az egész műsorszám III. kategóriába sorolása lett volna indokolt. A műsor félelmet kelthetett és nem volt teljes egészében értelmezhető, megérthető a 12 éven aluliak számára még szülői felügyelettel sem, mivel az erőszakot közvetlenül, illetve közvetett módon jelenítette meg, melyet fokoztak a hanghatások és az aláfestő zene. Függetlenül attól, hogy a film kitalált személyekről, vámpírokról, boszorkányokról szól, nem teljesen mesészerű a történet, hiszen a szereplők a mindennapi élethez hasonló környezetben élnek, amely miatt alkalmas lehetett a kiskorú nézők nyugalmanak, biztonságérzetének és értékeitének megzavarására. Figyelemmel arra, hogy a műsorelőzetes osztja a műsorszám sorsát megállapította, hogy a műsorelőzetes vonatkozásában is sérült a korhatári besorolás. Álláspontja szerint az alperes a határozatát kellőképpen indokolta és rögzítette a szankció kiválasztását, annak összegezésességét, melyre tekintettel sem anyagi, sem eljárásjogi jogszabálysértés nem történt az alperesi döntés meghozatala során.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének a kereseti kérelem szerinti megváltoztatását kérte. Hivatkozása szerint mind az alperes, mind az

elsőfokú bíróság anélkül tett marasztaló kijelentéseket, hogy azokat a filmből vett jelenetekkel alátámasztaná, melyre tekintettel elfogadhatatlan azon érvelés, miszerint a műsor több olyan jelenetet tartalmazott, valamint számos olyan felnőtt témát dolgozott fel, amelyek az ajánlott korosztály érzelmi és értelmi képességeit meghaladták, egészséges fejlődésükre káros hatást gyakorolva. Álláspontja szerint önmagában a misztikus zenei aláfestések, képi- és hanghatások nem szolgálhatnak alapul a magasabb kategória megállapításához, azok a filmalkotás kötelező velejárói, élvezetesebbé teszik a műsort, másrészt minimalizálják a történet jelenre vonatkoztathatóságát. Utalt arra, hogy egy alkotásból nem lehet egyetlen jelenetet kiragadni, a teljes műsorszámot egységes egészként kell vizsgálni. Tekintettel arra, hogy a főszereplők vámpírok, azaz valószerűtlen, meseszerű lények, a történet valóságra vonatkoztathatósága csekély. Vitatta, hogy a főhős kettős értékrendet közvetített volna: azon kijelentését, hogy őt egyetlen halandó sem érdekli, az epizód végén segítségnyújtásával megcáfolja. Álláspontja szerint a műsorszám az ORTT 1494/2002. (X. 17.) számú határozatában foglaltakat összhatásában nem haladta meg, a vitatott epizód a II. kategória feltételeinek teljességgel megfeleltethető, a filmalkotásban nem jelent meg az elsőfokú ítéletben hivatkozott, a kiskorúak biztonságérzetének, értékítéletének megzavarására alkalmas magatartás. Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása helytelenül tartalmazza a per alapjául szolgáló alperesi határozat számát.

Az alperes észrevételt nem tett.

A felperes fellebbezése az alábbiak szerint nem alapos.

Elöljáróban a másodfokú bíróság a tényállást kiegészítve megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a 12. sorszám alatti kijavító végzésével korrigálta az ítélet indokolásában történt, az alperesi határozat számára, valamint a fellebbezés lehetőségét biztosító jogszabályhelyre vonatkozó elírását.

A Fővárosi Ítéltábla a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 252. §-ának (2) és (3) bekezdését alkalmazva megállapította, hogy az elsőfokú bíróság nem sértette meg az elsőfokú eljárás lényeges szabályait, a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése szerinti esetleges megváltoztatáshoz szükséges adatok rendelkezésre állnak, ezért a felperes fellebbezését érdemben bírálta el.

Álláspontja szerint mind az alperes, mind az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg azt, hogy a kérdéses műsorszám tartalmazott olyan elemeket, amely a kiskorúak fejlődését károsan befolyásolhatták.

A fellebbezésben foglaltakra tekintettel a másodfokú bíróság mindenekelőtt kiemeli a média fontos szerepét az egészséges társadalom formálásában, ezért a jogalkotó a kiskorúak védelme érdekében iktatta be azokat a rendelkezéseket, amelyek betartását az alperes ellenőrizni köteles.

Az Rttv. 5/A. §-ának (1) bekezdése szerint a műsorszolgáltató - a műsorelőzetes, a hírműsorszám, az időszerű eseményekkel foglalkozó műsorszám, a sportműsorszám, valamint a reklám kivételével - valamennyi, általa közzétenni kívánt műsorszámot a közzétételt megelőzően az 5/B. § szerinti kategóriák valamelyikébe sorolja. Az 5/A. § (2) bekezdése alapján a műsorelőzetes nem tehető közzé olyan időszakban, amikor az általa bemutatott, ismertetett műsorszám nem lenne közzétehető.

Az Rttv. 5/D. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy műsorszám - e törvényben meghatározott kivételekkel - csak a kategóriájának megfelelő módon tehető közzé. A (2) bekezdés szerint a műsorszám közzétételének kezdetekor közölni kell annak minősítését.

Az Országos Rádió és Televízió Testület ORTT 1494/2002. (X.17.) számú határozatában állapította meg az Rttv. 5/B. §-a szerinti minősítésnél irányadó szempontokat, az egyes műsorszámok közzététele előtt és közben alkalmazandó jelzéseket, valamint a minősítés közlésének módját.

Az Rttv. 5/B. §-ának (2) bekezdése szerint azt a műsorszámot, amely tizenkét éven aluli nézőben félelmet kelthet, illetve amelyet koránál fogva nem érthet meg, vagy félreérthet, a II. kategóriába kell sorolni. Az ilyen műsorszám minősítése: tizenkét éven aluliak számára a megtekintése nagykorú felügyelete mellett ajánlott.

Az 5/C. § (1) bekezdés utal arra, hogy a II. kategóriába sorolt műsorszám tizenkét éven aluliaknak szánt műsorszámként, illetve ilyen műsorszámok között nem tehető közzé, egyébként megfelelő jelzéssel bármikor közzétehető.

Az Rttv. 5/B. §-ának (3) bekezdése alapján azt a műsorszámot, amely alkalmas a tizenhat éven aluliak fizikai, szellemi vagy erkölcsi fejlődésének kedvezőtlen befolyásolására, különösen azáltal, hogy közvetett módon utal erőszakra, illetve szexualitásra, vagy témájának meghatározó eleme az erőszakos módon megoldott konfliktus, a III. kategóriába kell sorolni. Az ilyen műsorszám minősítése: tizenhat éven aluliak számára nem ajánlott.

Az Rttv. 5/C. § (2) bekezdése szerint a III. kategóriába sorolt műsorszám megfelelő jelzéssel ellátva 21.00 és 05.00 óra között tehető közzé.

A másodfokú bíróság hangsúlyozza, hogy a III. kategóriára vonatkozó törvényi rendelkezés a 16 éven aluli kiskorúak védelmét szolgálja, és nem korlátozódik a 12-16 év közötti kiskorúak érdekeinek védelmére.

Az Országos Rádió és Televízió Testület hivatkozott határozata kiemeli, hogy a II. kategóriába sorolt műsorszámokat az általános nézőközönség részére szánták, azonban a 12 éven aluliak számára megtekintésük nagykorú felügyelete mellett ajánlott, miután tartalmazhatnak olyan elemeket, amelyek számukra nehézséget jelenthetnek a látottak önálló értelmi és érzelmi feldolgozásában. A műsorszolgáltatónak ugyanakkor különös gonddal kell eljárnia annak kapcsán, hogy az ebbe a kategóriába sorolt műsorszámok témaválasztása, továbbá feldolgozásának módja a 12 és 16 év közötti korosztály érettségi szintjének megfelelő legyen.

A Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.250/2006/6. számú ítélete alapján az a műsor, amelyet a kiskorú a nagykorú magyarázatával sem érthet meg, vagy így is félreértheti - mert korából eredően nem elég fejlett annak befogadásához - nem tartozik a II. kategóriába, hanem az a III. kategóriába sorolandó. A II. kategóriára vonatkozó jogszabályi előírásban foglalt követelményeknek maradéktalanul az a műsor tud eleget tenni, amelyet a 12 éven aluli gyermek nagykorú felügyelete mellett úgy tekinthet meg, hogy a nagykorú magyarázatával a műsor általa meg nem értett, vagy félreértett tartalma tisztázható, és a látottak által kiváltott félelme leküzdhető.

A perbeli műsorszám megtekintését követően a másodfokú bíróság álláspontja szerint egyértelműen megállapítható, hogy a vitatott alkotás a 12 éven aluli nézőkben félelemérzetet, feszültséget kelthetett, valamint alkalmas volt a 12 éven aluliak nyugalmanak és biztonságérzetének megzavarására. A leginkább problematikusnak az a jelenet tekinthető, amelyben az egyik szereplővel egy karóval hátulról átszúrva végeznek, mely szereplő halálhörgések közepette, arcának elszürkülésével meghal. E jelenetben az erőszak oly módon került ábrázolásra, amely nem felel meg az ORTT hivatkozott - besorolásra vonatkozó - határozatának II. korhatár-kategóriára vonatkozó követelményeinek, tekintettel arra, hogy a jelenetben az erőszak - annak megjelenítési módja, valamint a kísérő hanghatások folytán - semmiképpen sem tekinthető visszafogottnak.

Rámutat a másodfokú bíróság arra, hogy a magasabb korhatár-kategória megállapításához elegendő egyetlen olyan jelenet előfordulása, amely a szigorúbb besorolást támasztja alá. A műsorszám összhatása, adott esetben, az egyes konkrét besorolási mozzanatok mellett, azok kiegészítésével vehető figyelembe akkor, ha az egyes kifogásolt jelenetek nem túl durvák, realisztikusak.

A felperes hivatkozása, mely szerint a főhős viselkedése nem közvetített kettős értékrendet figyelemmel arra, hogy a halandók élete iránt tanúsított közönyösségét a film végén halandó testvéreknek nyújtott segítségével megcáfolja, nem fogadható el, ugyanis ezáltal éppen kettős értékrendet sugallva a gyermekekben identitás zavart, morális bizonytalanságot kelthetett, mely magatartást az iránymutató ORTT határozat nem enged a II. kategória szerint bemutatni.

Annak ellenére, hogy a vizsgált alkotás főszereplői vámpírok, azaz kitalált, mesebeli figurák, a film valóságra vonatkoztatásának mértéke nem tekinthető csekélynek, hiszen a szereplők megjelenése teljesen valóságos, emberszerű, továbbá a történet hétköznapi - többek között iskolai - környezetben játszódik, mellyel bármelyik kiskorú azonosulni tud, nem felismerve a műsorszám fiktív, kitalált jellegét.

A hatás fokozását szolgáló képi- és hangeffektusok az erőszakot tartalmazó jeleneteket az ORTT hivatkozott határozatával ellentétesen nem visszafogottá teszik, hanem a feszültséget, izgalmat fokozva és a félelemszintet emelve még inkább alkalmassá teszik a kiskorúak nyugalmanak megzavarására.

Mindezek alapján a másodfokú bíróság megállapította, hogy a műsorszám alkalmas volt a 16 éven aluliak fizikai, szellemi vagy erkölcsi fejlődésének kedvezőtlen befolyásolására, kimerítve az Rttv. szerinti III. korhatár-kategória tényállási elemeit.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az Rttv. előírásai egyértelműen kifejezésre juttatják azt a szándékot, hogy a kiskorúak védelemre szorulnak, mivel életkori sajátosságaiknak, szellemi és erkölcsi fejlődésüknek megfelelően nagyobb befolyást tud rájuk gyakorolni a média, mint a felnőtt korban lévő nézőkre. Ezért a hatóságnak kötelessége, hogy védje a gyermekeket egyes média tartalmaktól és a korhatár megjelölésével biztosítsa a szülőknek azokat az eszközöket, ami alapján irányíthatják a gyermekek helyes lelki, szellemi és erkölcsi fejlődését. A műsorszolgáltatónak a minősítésnél pedig mindig megszorítóan, a túlzott védelem, mint elfogadható mérce figyelembevételével kell eljárnia.

Az alperes határozata a szükséges mértékben tartalmaz indokolást mind jogkérdésben, mind a kiszabott szankció vonatkozásában, ezért az anyagi és eljárásjogi jogszabályoknak megfelelt, annak megváltoztatása vagy hatályon kívül helyezése a Pp. 339. §-a szerint nem volt indokolt.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 254. §-ának (3) bekezdése alapján, helyes indokainál fogva helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban az alperesnek költsége nem merült fel, míg a sikertelenül fellebbező felperes az Illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 46. §-ának (1) bekezdése, és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján köteles az illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési illeték viselésére.

Budapest, 2012. évi június hó 20. napján

Dr. Rothermel Erika s.k. a tanács elnöke, Rácz Krisztina s.k. előadó bíró,
dr. Matheidesz Ilona s.k. bíró

A kiadmány hitelül: